

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/146/2021
Identifikačné číslo spisu:	5119202817
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5119202817.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R.W. Y.W., narodeného XX. Y. XXXX, L. XXX, zastúpeného advokátkou JUDr. Zdenkou Hruškovou, Žilina, Makovického 7, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, IČO: 00 166 481, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 41C/21/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. novembra 2020 sp. zn. 9Co/99/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. marca 2020, č. k. 41C/21/2019-195 zamietol žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy titulom zodpovednosti štátu za vyšetrenie duševného stavu žalobcu v trestnom konaní bez príkazu súdu.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia skonštatoval, že v zmysle § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. (8Cdo/289/2014) v mene štátu v danej veci koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, pretože prokurátor vykonáva dozor v prípravnom konaní a mal možnosť zrušiť uznesenie vyšetrovateľky na podklade sťažnosti podanej žalobcom uznesením zo 17. augusta 2005 č. Pv 802/04-248 sťažnosť ako nedôvodnú zamietol. V zmysle § 5 a § 6 zákona č. 514/2003 Z.z. žalobou uplatnený nárok kvalifikoval ako nárok vzniknutý na základe nezákonného rozhodnutia (nesprávny postup vyšetrovateľky bol zavŕšený v jej rozhodnutí z 12. januára 2005 ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 o pribratí znalcov za účelom vyšetrenia duševného stavu žalobcu na základe „starého“ príkazu súdu); vychádzal pritom z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/126/2009, 3Cdo/220/2010, 6MCdo/11/2010 a Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 327/2018, že prípadné nesprávnosti, či vady postupu nachádzajúce svoj odraz v obsahu rozhodnutia môžu byť posudzované len z hľadiska zodpovednosti štátu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Za nesprávny úradný postup nie je možné považovať pochybenie a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred rozhodnutím nesprávne vyhodnotil

podmienky jeho vydania a že v dôsledku toho je ním vydané rozhodnutie nesprávne a nemalo byť vydané, prípadne, že malo byť vydané v inej podobe či za iných okolností. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie považoval za neopodstatnený názor žalobcu, že v súvislosti s vyšetrovaním jeho duševného stavu možno hovoriť len o nesprávnom úradnom postupe. Pri posúdení otázky premlčania žalobou uplatneného práva súd prvej inštancie vychádzal z § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda. Žalobcovi bolo rozhodnutie doručené pred 24. januárom 2005 a žaloba bola podaná 11. marca 2019, teda po uplynutí 10 ročnej premlčacej doby. Vzhľadom na záver o premlčaní súd prvej inštancie sa nezaoberal ďalšími predpokladmi pre priznanie nároku na náhradu škody. Úspešnej žalovanej priznal nárok na plnú náhradu trov konania (§ 255 ods. 1 CSP).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, rozsudkom z 19. novembra 2020 sp. zn. 9Co/99/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1 CSP) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP).

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pokiaľ ide o skutkové zistenia súdu prvej inštancie, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností i právne posúdenie veci, odvolací súd sa v celom rozsahu s nimi stotožňuje a preto ich neopakuje (§ 387 ods. 2 CSP). Za správny označil názor súdu prvej inštancie, že v tomto prípade ide o náhradu škody uplatnenú z titulu nezákonného rozhodnutia, lebo nesprávny úradný postup bol zavŕšený rozhodnutím. Skonštatoval, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil i námietku premlčania a jej uplatnenie žalovanou ani odvolací súd nepovažuje jej uplatnenie v rozpore s dobrými mravmi. Ide o inštitút naplňajúci právnu istotu, lebo uplatnenie práva po uplynutí objektívnej desaťročnej lehoty výrazne narušuje istotu v právnych vzťahoch.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie alternatívne ho zmeniť a žalobe vyhovieť.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nesprávne právne posúdenie veci súdmi (v otázke posúdenia nároku titulom nezákonného rozhodnutia, premlčania žalobného nároku, v označení osoby oprávnenej v mene žalovanej konať), považujúc ho za nesprávny postup, ktorým malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí vidí dovolateľ v tom, že súdy v tomto konaní nevychádzali z rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci sp.zn. 3Tdo/10/2016, v ktorom postup vyšetrovateľky nevyžiadanim aktuálneho príkazu súdu pre vyšetrovanie duševného stavu považoval za nesprávny úradný postup.

3.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v tom, že náhradu ujmy posudzoval titulom nezákonného rozhodnutia, ktoré ale nebolo ako nezákonné zrušené, preto správne mal súd vychádzať z toho, že tu ide o nesprávny úradný postup (IV. ÚS 159/2012, II. ÚS 25/2011, 3Tdo/10/2016). Uvedená nesprávnosť sa premietla aj do posúdenia otázky premlčania súdmi. V súvislosti s premlčaním nároku z nesprávneho úradného postupu sa uplatní len jediná - subjektívna premlčacia doba (NS ČR sp.zn. 28Cdo/479/2009), čo vylučuje aplikáciu § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o objektívnej 10 ročnej premlčacej dobe. Za naplnenie tohto dovolacieho dôvodu považoval dovolateľ nesprávny záver súdov o tom, že uplatnenie námietky premlčania žalovanou nie je v rozpore s dobrými mravmi. Tu dovolateľ označil nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2017 sp.zn. III. ÚS 44/2017 Z.z., podľa ktorého, ak sťažovateľ nezavinil márne uplynutie desaťročnej objektívnej premlčacej doby možno uvažovať, že vznesenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi.

4. Žalovaná považovala dovolanie za neprípustné a navrhla ho odmietnuť. Žalobca zotrval na argumentácii v podanom dovolaní.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo

napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namieste je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domáť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a

zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasívnosť dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovávanie dovolania a celkovej kvality zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej väzby dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP:

15. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady známosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

15.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na

riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu označuje nesprávne právne posúdenie veci súdmi (napr. v otázke posúdenia nároku titulom nezákonného rozhodnutia, premlčania žalobného nároku, v označení osoby oprávnenej v mene žalovanej konat').

16.1. Dovolací súd k tomu uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 7Cdo/26/2010, 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je ani v súčasnosti (po 1. júli 2016) žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmatečnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020).

17. Napokon dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP žalobca spája s námietkou týkajúcou sa porušenia princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí v tom, že súdy v tomto konaní nevychádzali z rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci sp.zn. 3Tdo/10/2016, v ktorom postup vyšetrovateľky nevyžiadanim aktuálneho príkazu súdu pre vyšetrovanie duševného stavu žalobcu považoval za nesprávny úradný postup.

17.1. Rozhodnutia súdov v tejto veci nepopierajú závery vyslovené v rozhodnutí o dovolaní žalobcu v jeho trestnej veci, súdy v tejto civilnej veci riešili nárok na náhradu škody (ujmy) naproti tomu najvyšší súd preskúmaval na podklade dovolania žalobcu priebeh trestného procesu, v ktorom mal byť žalobca uznaný vinným pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby a trestný čin vydierania (3Tdo/10/2016). Dovolací súd v trestnej veci neriešil otázky občianskoprávnej zodpovednosti za nesprávny úradný postup alebo nezákonné rozhodnutie orgánu vernej moci. I keď mal vysloviť porušenie práv žalobcu vo vzťahu k právam obhajoby dovolanie žalobcu odmietol, neposudzoval v tejto súvislosti otázky spadajúce do právomoci civilných súdov ohľadom toho, či škoda (ujma) (ne)bola v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím. Dovolací súd nezdieľal názor dovolateľa o porušení princípu právnej istoty alebo predvídateľnosti súdneho rozhodovania.

18. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je v tejto časti podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP:

19. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania uplatnil v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, k čomu dovolací súd poznamenáva:

20. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

21. Relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP je právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

22. Právnym posúdením vecí je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

23. Dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP v dovolaní namietal, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu v prípade riešenia právnej otázky či v danej veci ide o nesprávny úradný postup alebo o nezákonné rozhodnutie, čo malo dopad na posúdenie otázky premĺčania uplatneného nároku. Dovolateľ argumentuje, že súdmi označené nezákonné rozhodnutie totiž nebolo zrušené a preto v takom prípade ide o nesprávny úradný postup. K tomuto odklonu označil dovolateľ rozhodnutia ústavného súdu IV ÚS 159/2012, II. ÚS 25/2011.

23.1. Aby dovolateľ mohol tvrdiť, že ním nastolená právna otázka je vo veci rozhodujúcou, mal preukázať a ozrejmiť, v čom spočíva jeho tvrdenie, že v prípade nesprávneho úradného postupu by bola otázka premĺčania posúdená v jeho prospech oproti tomu ako ju posúdili súdy. V tejto súvislosti dovolateľ uvádza len to, že v súvislosti s premĺčaním nároku z nesprávneho úradného postupu sa uplatní len jediná - subjektívna premĺčacia doba (NS ČR sp.zn. 28Cdo/479/2009), čo podľa jeho názoru vylučuje aplikáciu § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o objektívnej 10 ročnej premĺčacej dobe.

23.2. Platná právna úprava rozlišuje objektívnu a subjektívnu lehotu premĺčania práva na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Subjektívna premĺčacia lehota práva na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci (bez ohľadu na to, či škoda bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, alebo jeho nesprávnym úradným postupom) je trojročná a začína plynúť odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode.

23.3. Dovolací súd nezdieľal názor dovolateľa o tom, že právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci z nesprávneho úradného postupu sa premĺčuje len v subjektívnej premĺčacej lehote. V zmysle § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody sa premĺčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Právo na náhradu škody premĺčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda. K zásahu do sféry osobnostných práv žalobcu malo dôjsť nesprávnym postupom pri vyšetroaní jeho duševného stavu znalcami v roku 2005, ktorého vyšetrenia bol žalobca osobne účastný. Žaloba bola súdu doručená 11. marca 2019, t.j. viac ako 13 rokov od tvrdeného zásahu rozpoznateľného žalobcom. Dovolateľ v dovolaní nedokázal bez rozumných pochybností preukázať a vysvetliť, že prípadná ním tvrdená nesprávnosť pri posúdení otázky premĺčania (ohľadom subjektívnej 3 ročnej premĺčacej dobe) by bola pre dovolateľa priaznivejšia, než situácia, z ktorej vychádzali konajúce súdy zohľadňujúce (len) objektívnu 10 ročnú premĺčaciu dobu. A to vrátane prípadu, keď lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

24. Pri právnej otázke riešiacej uplatnenie námietky premĺčania a otázku dobrých mravov ide o situáciu, kedy sa dovolateľovi nepodarilo označiť a vymedziť odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, teda dovolateľ nešpecifikoval konkrétnymi judikátmi, stanoviskami či rozhodnutiami ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 28Cdo/479/2009, ktorým sa dovolateľ pokúsil vymedziť dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (porovnaj R 71/2018). Dovolateľova argumentácia smerovala len k tomu, že tu vo všeobecnosti môže vzhľadom na okolnosti tohto - ktorého prípadu ísť aj o kolíziu námietky premĺčania s dobrými mravmi, jej riešenie závisí od konkrétnych a špecifických okolností prípadu.

25. V dovolaní žalobcom namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ním vymedzených právnych otázok, by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP iba vtedy, ak by

výsledok ich riešenia nebol len záverom o ich nesprávnosti, ale aj dôvodom, pre ktorý by bolo v spore rozhodnuté v prospech dovolateľa. Inak povedané relevanciu podľa § 421 ods. 1 CSP má právna otázka (nie skutková), na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, sudy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

26. S poukazom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnych otázok, od vyriešenia ktorých by sa reálne mohol zvrátiť doterajší pre dovolateľa nepriaznivý výsledok sporu; v dôsledku toho prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nevyplyva.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP:

27. Žalobca v dovolaní ďalej uvádza, že prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

27.1. Posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) za otázku v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu doposiaľ neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) dovolateľ žiadnu takú otázku neidentifikoval ani nevymedzil. K uvedenému dovolaciemu dôvodu sa v dovolaní neuvádza žiadna argumentácia ani zdôvodnenie. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje, že v dovolaní pre dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP absentuje vymedzenie právnych otázok, od vyriešenia ktorých záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

28. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

29. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej priznal nárok na ich náhradu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalobca (§ 256 ods. 1 CSP).

30. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.